

PREGLED TISKANEGA GRADIVA FRANČIŠKANSKE KNJIŽNICE V NOVEM MESTU V 19. STOLETJU

Katarina Jaklitsch Jakše

Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana, Ljubljana
katarina.jaklitsch@svsgl.si

DOI:10.4312/Obdobja.37.267-275

Prispevek želi predstaviti bogato zbirko predvsem tiskanega gradiva frančiškanskega samostana v Novem mestu in se omejiti na 19. stoletje, ko je bil samostan s frančiškanskimi brati najbolj vpet v šolstvo in kulturo širšega okoliša. Novo mesto brez svoje »frančiškanske« gimnazije nikoli ne bi bilo to, kar je (bilo). Predstavlja fond učbenikov, knjig, revij, ki kažejo tudi na odnos do slovenske besede. Ustavi se ob nekaterih predgovorih in spremnih besedah, ki poudarjajo pomen slovenske besede in izobraževanja.

19. stoletje, slovenščina, šolstvo, revije, frančiškani

The paper investigates a rich collection of what are mostly printed materials of the Franciscan Monastery in Novo mesto. The research is limited to the 19th century texts, when the Franciscan monastery played an important role in education and culture in the region, and their fund of materials (textbooks, books, magazines) offers us a special insight into the Slovene language. Another interesting field of research was the prefaces and forewords through which the authors reiterated the importance of the Slovene language and education.

19th century, Slovene language, education, magazines, Franciscan

1 Uvod

Znanje, ki si ga je človeštvo pridobilo do danes, je v veliki meri dobilo iz življenjskih spoznanj in najrazličnejših knjig. Knjiga je po izumu tiska sčasoma postala vsesplošna dobrina. V 19. stoletju, ko se je slovenščina v Novem mestu ob prizadevanju frančiškanov ob nemščini, latinščini in grščini že uveljavila, se je oblikoval tudi fond knjig predvsem v slovenskem jeziku. Tisti, ki so šli skozi novomeško gimnazijo (Kopitar, Cigler, Prešeren, Baraga, Kosler, Slomšek, Miklošič, Janežič, Jenko, Erjavec, Levstik idr.), so vplivali na mentaliteto in duhovno širino tistih, ki so s pisano besedo na področju tiskane kulture slovenske književnosti neizbrisno zaznamovali slovenski narod. Želeli smo pregledati del gradiva 19. stoletja, ki je moglo dobro služiti profesorjem in dijakom novomeške gimnazije.

2 Frančiškanska knjižnica v Novem mestu

Novomeška frančiškanska knjižnica sodi med bolj raziskane samostanske knjižnice; ohranjenih je več katalogov, ki dokazujejo, da so se redovniki resno ukvarjali s knjižnico

in njenim urejanjem. Najstarejši je rokopisni katalog v knjižni obliki z začetka 18. stoletja z naslovom *Catalogus Librorum Bibliothecae conventus Rudolfswerthensis LL. Franciscanorum*. V njem je gradivo razdeljeno na 15 strokovnih skupin, in sicer z abecedno ureditvijo znotraj strok in s signaturo. Ohranjen je tudi abecedni imenski katalog iz leta 1853 z naslovom *Repertorium Librorum Prefectorum Bibliothecae P. P. Franciscanorum reform. Conventus Neostadiensis in Ordinem redactum Anno 1583*. Ta ni urejen po abecedi, tudi letnice niso navedene, pri avtorjih je naveden priimek in začetnica imena, naslovi pa so lahko okrajšani. Prvi poznani knjižničar v novomeški frančiškanski knjižnici je bil v letih 1735–1736 Anton Khallan. Sledili so Hugolin Sattner (1875–1878), Alfonz Furlan (1919–1924), Ciprijan Napast (1931–1942) in Tarzicij Toš (1942–1945) (Pevce 1991: 406). V letih 1942–1944 je pater Tarzicij Toš oblikoval stvarni katalog v listkovni obliki. Razdeljen je na strokovne skupine z naslednjimi podatki: razred, signatura, avtor, naslov, obseg, kraj in leto izdaje. Listki so shranjeni v predalih omare, uvezani so v mape. Znotraj strokovnih skupin, ki jih imenuje razredi (*class[is]*), so listki urejeni po priimkih avtorjev oz. naslovih, če so dela anonimna. Strokovnih skupin je 12. (Bahor 2009: 164) Od leta 1984 do 2012 je knjižnico prizadevno vodil pater Felicijan Pevce. Od takrat do danes knjižnično gradivo na premajhnem prostoru v sobi znotraj samostana sameva, bratje frančiškani pa odprejo vrata le v novi del knjižnice, ki je zanimiv za šolske skupine, medtem ko velik del fonda ostaja javnosti zaprt.

Posebna spodbuda za razvoj knjižnice je bila ustanovitev novomeške gimnazije leta 1746. Pred tem je bil samostan povečan prav z namenom, da bi lahko služil gimnaziji in profesorjem. Vodenje šole in poučevanje so prevzeli frančiškani, ki so gimnazijo vodili in bili profesorji do leta 1870, poleg tega so od leta 1778 dalje vodili tudi ljudsko šolo. Med letoma 1723 in 1783 je bila v samostanu modroslovna šola, pouk filozofije za frančiškanske redovnike, med dijaki je bil tudi Valentin Vodnik. Knjižnični fond se je obogatil z deli s področja zgodovine, zemljepisa, matematike, fizike, filozofije ter klasične literature grških in rimskih avtorjev, slovniciami, leksikoni, priročniki v grškem in latinskem jeziku ter gradivom s področja cerkvene in splošne zgodovine (Pevce 1998: 146). Posebno skrb so v samostanski knjižnici namenjali knjigam slovenskih avtorjev. Poleg Vodnikovih *Pesmi za pokušino* (novomeški frančiškani hranijo prvo izdajo njegove zbirke iz leta 1806) je treba med slovenskimi avtorji omeniti M. Pohlina, J. Japlja, *Bratovske bukvice* S. Roshenkranza M. Kastelca iz leta 1682, pridigarski priročnik F. Župančiča iz leta 1748, prvo izdajo Prešernovih *Poezij* (1847) ter dela J. Ciglerja, P. Kozlerja, F. Miklošiča, A. Janežiča, S. Jenka, p. L. Hrovata, F. Erjavca, F. Levstika, F. Barage in A. M. Slomška (Bahor 2009: 167).

Knjižnica je v samostanu že ves čas od ustanovitve in se je ohranila v celoti. Danes si obiskovalci lahko ogledajo obnovljeni prostor knjižnice v prvem nadstropju samostana. Narejena je po zgledu knjižnice ljubljanskih frančiškanov, le da je manjša. V novem muzejskem delu knjižnice je postavljen del gradiva, ki šteje približno 7000 enot z letnico izida do leta 1800, in na ogled je gradivo, povezano z novomeško gimnazijo. Ocenjujejo, da je v stari knjižnici še približno 6000 enot starejšega gradiva in da celoten fond obsega približno 20.000 enot (Bahor 2009: 163).

Gradivo v novem muzejskem delu knjižnice je trenutno postavljeno po formatih, ne glede na vsebino. Knjige so opremljene z oznako omare (A, B, C, Č, D ...), police (a, b, c, č, d ...) in zaporedno številko knjige na polici (npr. B-č-18).

3 Gradivo frančiškanske knjižnice

Gradivo, obravnavano v prispevku, se nahaja na policah zaprtega dela knjižnice in ga lahko razdelimo v več skupin: berila in literarni teksti, slovnice, naravoslovni priročniki, zgodovinske in zemljepisne knjige, glasbeni in teološki prispevki ter revijalni tisk.

Za obravnavo smo se osredotočili na gradivo, ki je moglo biti »uporabno« za profesorje in učence pri pouku. Iz 19. stoletja najdemo v knjižnici predvsem učbenike, nekaj strokovnih priročnikov in verskih besedil ter literarne revije. V katalogu je gradivo označeno kot 2 Dramatizacije, Poezije, Klasiki, Šolske knjige in kot 3 Slovarji in slovnice, Lingvistika, Revije in časopisi, Koledarji. Pri nekaterih besedilih so izpostavljeni tudi uvodni nagovori oz. njihovi deli, saj poudarjajo pomen izobraževanja v slovenščini.

Žal je nekaj gradiva tudi založenega (morda izgubljenega), saj je kataložni listek ohranjen, dela pa ni najti. Večina besedil je pisana v gajici, nekaj starejših prispevkov je v bohoričici.

Vrsta gradiva	Avtor/urednik	Letnica izdaje	Vsebina/citat
3.1 Berila in literarni teksti			
<i>Slovensko berilo za tretji gimnazijalni razred</i>	J. Bleiweis	1846	72 pesmi, basni, pravljic, zgodovinskih in poučnih zgodb, ki so jih prispevali J. V. Koseski, L. Svetec, F. Metelko, J. Trdina, F. Prešeren, M. Valjavec, M. Kastelec, J. Navratil, F. Svetličič, J. Turnograjska, A. M. Slomšek, M. Vilhar
<i>Nauka polne pripovedi sa slovensko mladost</i>	J. Sabukofhek	1846	Bratje ino fefre flovenkiga rodu, vedno želite veliko pripovedi imeti, da se iz njih lepiga zadržanja inu brumniga živjenja naučite. (str. 3)
<i>Ilirska čitanka za gornje gimnazije</i>	o. Franjo	1856	
<i>Slovensko berilo za VII. gimnazijski razred</i>	F. Miklošič	1858	
<i>Slovensko berilo za osmi gimnazijski razred</i>	F. Miklošič (J. Navratil)	1865 (1881)	
<i>Cvetnik slovenske slovesnosti: Berilo za više gimnazije in realke</i>	A. Janežič	1865	Antologija obsega bogato nabiro zabavno-podučnih izdelkov v vezani in nevezani besedi in je namenjena v duševno zabavo vsem prijateljem lepoznankega berila, posebno naj ogreva mladini srce za milo domovino in sladko materino besedo. (predgovor)
<i>Čitavnica, podučivni listi za slovenski narod</i>	I. Geršak	1866	

<i>Berilo za slovenske šole</i>		1870	Lepo miglja večerni žar, smehlja skoz drevje se zeleno; to božji je prezlati dar – prelepo solnčice rumeno. Lepo je, če večernica na jasnem nebu se otrinja ... Kdor hudega nič storil ni, mu zvezdica migljaje reče: »Le spavaj sladko, bratec ti, vsa noč naj mirno ti izteče.« (str. 7)
<i>Keršanska izreja slovenske mladine, vedrilno in poučno berilo za slovenski narod</i>	J. Ažman	1873	In tako tebe mala knjižica pošljem po slovenskem svetu in ti naročim; pojdi od hiše do hiše, budi zanikarne starše, svari nerodne očete, uči slepe matere, opominjaj učitelje. (str. 1)
<i>Ljudska knjižnica</i>	L. Kordeš	1884– 1886	Branje dobrega berila od nekdaj blagodejno vpliva na naše duševno življenje! Potrebno je torej, da se goji koliko le mogoče. Ljudska knjižica bode po dvakrat ne mesec dragim slovenskim rojakom prinašala kaj po ceni pripovednega berila v poduk in kratek čas. (str. 1, 1. zvezek 1884)
<i>Slovensko berilo za V. in VI. razred srednjih šol</i>	J. Sket	1886	
<i>Četrto berilo za občne ljudske šole in nadaljevalne šole s podobo presvetlega cesarja</i>	P. Končnik	1890	
<i>Drugo berilo in slovnica za občne ljudske šole</i>		1893	
<i>Tretje berilo za občne ljudske šole</i>		1896, 1897	
<i>Venec cerkvenih bratovščin</i>	V. Ušeničnik	1897–	Pesmi, razprave in premišljevanja, kratke povesti in drobtinice
<i>Hoja sa Kristusam</i>	T. Kempčan	1820	Lubi bravzi! V Tomashovi hoji fa Kristufam najde vľaki dober zhlovek vľe. V`vľih okolifhinah, fofebno v`bolefni, ali fzer v terplenju najdete v`njemu lepe navuke, vesele tolashbe ino mir fvojim fercam. (str. 1)
<i>Pesni</i>	V. Vodnik	1809	
<i>Krst pri Savici</i>	F. Prešeren	1836	
<i>Blaže in Nežica v nedelski šoli</i>	A. M. Slomšek		
<i>Pesmi cerkvene in druge</i>	A. Praprotnik	1856	
<i>Slomšekove pesmi</i>	Slomšek/ M. Lendovšek	1876	
<i>Raznim delom pesniškim in igrokaznim J. Vesela - Koseskega dodatek</i>		1879	
<i>V. Vodnika izbrani spisi</i>	F. Wiesthaler	1890	
<i>Novi svet: Šaloigra v treh dejanjih</i>	A. Klodič	1868	
<i>Poezije</i>	M. Valjavec (ur. F. Levec)	1900	

3.2 Slovnice			
<i>Jezičnik ali pomenki o slovenskem pisanji</i>	J. Marn	1863	
<i>Slovnica ruska za Slovence</i>	M. Majar	1867	Velika trgovina zahteva znanja raznih jezikov (italijanski, francozki, nemški, španski in angleški) in se sprašuje, zakaj jezika, ki vlada nad polovico Evrope in ravno toliko Azije – jezika ruskega se je dozdej v zapadnej Evropi malokdo učil. (str. 1)
<i>Slovenska slovnica za pervence</i>	A. Praprotnik	1870	Naš materni jezik slovenski ima 25 poglavitnih glasov, nekateri so samoglasniki, drugi so soglasniki. Iz glasnikov se zlagajo zlogi in besede. Zlog je glas, ki še nič ne pomenja, beseda je glas, ki že nekaj pomenja. Besede so korenike ali rastlike. Korenike so take, iz katerih se druge zlagajo. Rastlike ali izpeljane besede imajo koren, deblo in obrazilo. (str. 1)
<i>Stari rokopis Kranjskega mesta</i>	J. Pajk	1870	
<i>Jezičnik ali Metelko v slovenskem slovstvu</i>	J. Marn	1873	
<i>Latinsko-slovenske vaje za 1. gimnazijski razred</i>	Žepič	1875	
<i>Slovenska slovnica po Miklošičevi primerjalni</i>	J. Šuman	1881	
<i>Abeecednik za ljudske šole</i>	K. Glaser	1890	
<i>Zgodovina slovenskega slovstva</i>	K. Glaser	1894, 1895	
<i>Prvi slovenski pravopis</i>	F. Levec	1899	
3.3 Naravoslovni priročniki			
<i>Krajnski Zhbelaarzhik</i>	J. Jonke	1836	Kratko poduzhenje zhbele rediti in s'njimi prav ravnati
<i>Rudninoslovje ali mineralogija za nižje gimnazije in realke</i>	F. Erjavec (S. Fellocker)	1867	
<i>Štirje letni časi</i>	I. Tušek	1867	
<i>Domače in tuje živali v podobah slovenske mladini v poduk in kratek čas</i>	F. Erjavec	1868	
<i>Knjiga prirode</i> <i>Fizika</i> <i>Astronomija</i> <i>Kemija</i> <i>Mineralogija</i>	Schoedler (prevajalci: - I. Tušek - V. Ogrinec - F. Erjavec - J. Zajec)	1869	
<i>Prirodopis živalstva s podobami za spodnje razrede srednjih šol</i>	F. Erjavec	1872	
<i>Geometrija za nižje gimnazije</i>	B. Matek	1896	
<i>Aritmetika za nižje gimnazije</i>	B. Matek	1898	

<i>Navod k prvi in drugi računici za slovenske ljudske šole</i>	F. Močnik	1876	Nauk v računanji ima dvojni namen: formalen in materialen. Po prvem se dušne moči otrok po naravnem potu razvijajo, vadijo in ostre. To nam uže kaže, kako imenitno mesto treba da ima računski nauk med drugimi učnimi predmeti (str. 1)
<i>Računica za obče ljudske šole</i>	F. Močnik	1897, 1899	
3.4 Zgodovinske in zemljepisne knjige			
<i>Domovinoznanstvo za 4. razred srednjih šol – Avstrijsko-Ogerska monarhija</i>	J. Jesenko	1855	
<i>Zemljepisna začetnica za gimnazije in realke</i>	J. Jesenko	1865	
<i>Slovinci, kaj čemo?</i>	J. Vošnjak	1867	V uvodu je zapisal hvalno pesem domovini: Kje dom je moj? / Goratan, Primorje? Krajna? / Z njimi Štajar, - zemlja sjajna – / dom rodu so slavskega, / dom rodu junaškega. In to je Slovenja mila, na Slovenskem dom je moj. (str. V) Tudi nam Slovincem žugajo marsikatere nevarnosti, treba nam je torej največje složnosti, največjega poguma. Složnosti in poguma pa ne more biti brez jasnih, odločnih mislih o vseh skupnih narodnih zadevah. (str. 3)
<i>Občna zgodovina za slovensko ljudstvo</i>	J. Stare	1875– 1881	
<i>Zemljepis za prvi razred srednjih šol</i>	J. Jesenko	1882	snov razdeli v več poglavij (zvezdoznanski, prirodnoznanski, državoznanski in primerjajoči zemljepis)
<i>Jeruzalemski romar: Opisovanje Svete dežele in svetih krajev</i>	F. Lampe	1892 in 1893	
<i>Slovenski Štajer; Dežela in ljudstva</i>	»Rodoljubi«	1868– 1871	Na začetku beremo zelo lep predgovor o domovini. Eden izmed virov o ljubezni do domovine je poznanje domovine. Domovino poznovati vzbuja novo in živejšo ljubezen, jena lepota nas povzdiga, jene rane nas opominjajo, naj jih celimo. Poznanje domovine je koristno glede na podobo, rodovitnost, glede na zgodovino in državni razvitek, koristno za kmetovalca in trgovca, za mestjana in deželana, za vojaka in učenjaka. (str. 1)

			A. M. Slomšek pa nadaljuje v uvodu prvega snopiča: Kakor ljubo sonce zemljo oživlja, tako naj vsak učitel šolo oveseljuje, v katero pride. Učenik mertev ko les in merzel ko led – učenci pa živi ko ogenj, se slabo stikajo [...] Iskreni šolski prijatelj, kar vsak učitel naj bo, ima [...] svoje učence za nauk v nemati in oživljati, zaspane dramiti, pridne podperati [...] Ne zamudi, Prijatelj šole in domovine, učenik in odgojitelj mladine knjižico blagovoljno soditi, dobro posneti slabo popravljati, da ne bom jaz, ne ti na zgubi.
<i>Obrambni govori – Slovincem v premislek in prid</i>	F. Lampe	1890	Vključeni so govori za različne priložnosti: slovenskemu narodu, slovenski duhovščini, slovenskim rodoljubom ipd. Misli teh govorov so se rodile v onem času, ko smo Slovenci – ni še dolgo tega – imeli hude notranje boje. Namen teh govorov je, da bi se obrazje razjasnili in da bi se vzbudila na vseh straneh močna želja po miru. Pač treba vedeti, kako moremo skleniti mir in na kakšni podlagi utrdimo narodu stalno edinost. (str. 2)
<i>Izvestja muzejskega društva za Kranjsko</i>	A. Koblar	1890–	V enem od člankov »izvestij« (<i>Slovenica</i>) v uvodu Koblar piše: Redke so po arhivih slovenske uradne listine iz prejšnjih stoletij kakor bele vrane. Jezik v njih ni lep, včasih je naravnost grozen. Vendar treba pobirati tudi te drobtinice, ker tiči v njih marsikatera jezikovna znamenitost, in ker so sploh dokaz, s kakimi težavami se je borila slovenščina pri svojem prvem vstopu v urade. (str. 12, 5. zvezek)
<i>Zgodovinske črtice iz poknežene grofije goriške in gradiške</i>	S. Rutar	1895	
3.5 Glasbena dela			
<i>Cerkveni glasbenik (mesečnik)</i>	J. Gnjezda (ur.), A. Foerster, J. Aljaž, F. Govekar, J. Tavčar	1877–	J. Aljaž napiše o pevovodji: Pevci morajo biti postavljeni v polukrogu, amfiteatralno, tako, da imajo vsi glavo proti dirigentu obrnjeno [...] le takrat, če pevci ne ubogajo, naj kapelnik s paličico ob pult vdari, da jih v takt spravi. (str. 2–3, letnik 1886)
<i>Teoretično praktična pevska šola</i>	A. Foerster	1880	
3.6 Teološke knjige			
<i>Pridige ob posebnih perloshnoftih</i>	Juri Voljz	1848	
<i>Shodni ogovor</i>	o. M. Šmajdek	1854	
<i>Večne resnice v pogovorih za ljudske misione</i>	F. J. Kaffol	1862	

<i>Dušna hrana za katoliške držine</i>	A. Zamejic	1864	
<i>Domači ogovori po nedeljskih evangelijih</i>	F. J. Kaffol	1878	
<i>Svete listne bukve katoliške cerkve</i>	L. Klofutar	1878	
<i>Duhovni pastir</i>	A. Kržič	1885–	
<i>Kratki katekizem v vprašanjih in odgovorih za ljudske šole ljubljanske škofije</i>		1886	
<i>Zgodbe sv. pisma za nižje razrede ljudskih šol</i>	K. J. Knecht (prevod I. Skuhala)	1899	
<i>A. M. Slomška Zbrani spisi – pridige, nabrane iz Drobtinic</i>	M. Lendovšek	1899	
3.7 Revije in časopisi			
<i>Kmetijske in rokodelske novice</i>	J. Bleiweis	1848–	
<i>Zgodnja Danica: katoliški cerkven list</i>	L. Jeran	1849– 1902	
<i>Drobtinice: časopis učiteljem in učencem, staršem in otrokom v poduk in kratek čas</i>	A. M. Slomšek	1846– 1901	
<i>Učiteljski tovarš: list za šolo in dom</i>	A. Žumer, A. Praprotnik	1861– 1941	
<i>Novice gospodarske, obrtniške in narodne</i>		1842–	glasilo Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani
<i>Ljubljanski zvon: leposloven in znanstven list</i>	F. Levec	1881–	
<i>Cvetje z vertov sv. Frančiška: Mesečni list za verno slovensko ljudstvo, zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška</i>	p. E. Ozimek, p. S. Škrabec	1880– 1944	
<i>Angeljček, otrokom učitelj in prijatelj</i>			priloga <i>Vrtca</i>
<i>Zora: glasilo slovenskega katoliškega dijaštva</i>	F. Pavletič	1895– 1921	
<i>Venec cerkvenih bratovščin</i>		1896– 1902	
<i>Dom in svet: ilustrovan list za leposlovje in znanstvo</i>		1888– 1944	
<i>Kres: poučen in znanstven list</i>	J. Sket	1886	
<i>Naprej, Zvon, Slovenija, Vedež, Šolski prijatelj</i>			

5 Sklep

Ob koncu lahko potrdimo, kar smo opazovali ves čas, da je večina pregledanega gradiva temeljila na veliki ljubezni do slovenske besede, na neprecenljivem zavedanju lepote in vrednosti slovenske dežele in da je gradivo visoko kvalitetno in tudi likovno opremljeno. Frančiškani so se kot gimnazijski profesorji zavedali pomena knjig in so se leta 1848 odločili, da uvedejo slovenščino kot učni predmet (Granda 1995: 24), takrat je pouk potekal v prostorih frančiškanskega samostana. Ob reformi leta 1848, ko so gimnazije iz šest- postale osemrazredne, je imela frančiškanska knjižnica pomembno vrednost za Dolenjsko in šolstvo, ki ga v takem obsegu brez frančiškanov zagotovo ne bi bilo. Patri so načrtno kupovali in zbirali knjige ter jih tudi dobivali v dar, kar je pripomoglo k temu, da je bila v 19. stoletju gimnazija najbolj mednarodna ustanova v Novem mestu. Dijaki in učitelji so prihajali z vseh koncev habsburške monarhije (med njimi so bili Slovenci, Hrvati, Avstrijci, Nemci, Italijani, Čehi in drugi).

Za ves narodnozavedni duh, ki je povezan z izobraževanjem in ljubeznijo do materne jezika, smo lahko globoko hvaležni vsem in vsakemu posebej.

Viri in literatura

- BAHOR, Stanislav, 2009: *Skriti knjižni zakladi. Pisna dediščina samostanskih in cerkvenih knjižnic v Sloveniji*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica, Tuma.
- GRANDA, Stane, 1995: Družbena in družabna vloga novomeške gimnazije do 1. svetovne vojne. Natalija Petakovič (ur.): *250 let Gimnazije Novo mesto: 1746–1996*. Novo mesto: Gimnazija Novo mesto. 15–29.
- Memoria Scripta Sloveniae. <https://memoriascripta.nuk.uni-lj.si/zbirke/index.php?id=90> (dostop 3. 5. 2018)
- PEVEC, Felicijan, 1991: Nova samostanska knjižnica pri frančiškanih v Novem mestu. *Rast* 4. 406–408.
- PEVEC, Felicijan, 1998: Rokopisna knjiga pri frančiškanih v Novem mestu. *Acta historiae artis Slovenica* 3. 145–155.
- SIMONIČ, Albina, 1995: Knjižnica. Natalija Petakovič (ur.): *250 let Gimnazije Novo mesto: 1746–1996*. Novo mesto: Gimnazija Novo mesto. 115–117.